

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 279/2530

นาง บุต ตา พา หาร ฯ โจทก์ นาง บัว บาน ฤทธิ์ เลิศ จำเลย

กฎหมายที่เกี่ยวข้อง ป.พ.พ. มาตรา 1304, ป.พ.พ. มาตรา 1367, ป.วิ.พ. มาตรา 55

ย่อ / หลักกฎหมาย

ที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดิน ผู้ใดหาสิทธิครอบครองและมีกรรมสิทธิ์ไม่ การยึดถือครอบครองสาธารณสมบัติของแผ่นดินไม่ก่อให้เกิดสิทธิใด ๆ แก่ผู้ยึดถือครอบครอง ผู้ยึดถือครอบครองหากผู้อื่นได้ก็แต่ขณะที่ยึดถือครอบครองอยู่ เมื่อโจทก์มิใช่ผู้ยึดถือครอบครองแล้วจึงไม่มีอำนาจฟ้องขับไล่ผู้ครอบครองได้.

คำพิพากษา

โจทก์ฟ้องว่า โจทก์เป็นเจ้าของที่ดินตาม ส.ค. 1 เลขที่ 139 หมู่ 1 (ขณะนี้ เป็นหมู่ที่ 13 หมู่ 1 (ขณะนี้ เป็นหมู่ที่ 13) ตำบลลานบ่า อำเภอลือสัก จังหวัดเพชรบูรณ์ เนื้อที่ประมาณ 18 ไร่ โดยนางหลักพาหาร บุตรโจทก์เป็นผู้ยกให้เมื่อวันที่ 20 ตุลาคม 2521 ต่อมาปี พ.ศ. 2523 นางน้อยสุขสวย บุตรโจทก์ได้มาขออาศัยทำกินในที่ดินดังกล่าวทางทิศเหนือเนื้อที่ประมาณ 9 ไร่เศษ โดยสัญญาว่าจะให้ข้าวแก่โจทก์ปีละ 1 เกวียน ตลอดไป ครั้นในปี พ.ศ. 2524 นางน้อย สุขสวย ได้นำที่ดินแปลงนี้ไปให้จำเลยทำกิน โดยไม่ได้รับความยินยอม โจทก์ประสงค์จะเข้าทำประโยชน์ในที่ดินเอง จึงแจ้งให้จำเลยออกไปจากที่ดินแปลงพิพาทเมื่อเดือนมกราคม 2525 จำเลย ไม่ยอมออกไปกลับไถ่ที่ดินเตรียมปลูกข้าว เป็นการละเมิดสิทธิของโจทก์ ขอให้ขับไล่จำเลยกับบริวารออกไปจากที่ดินแปลงพิพาท จำเลยให้การว่า โจทก์ขายที่ดินเนื้อที่ประมาณ 12 ไร่ ซึ่งรวมทั้งที่ดินแปลงพิพาทให้กับนางน้อยและนายนะ สิงห์ ผู้เป็นบุตรและบุตรเขยโจทก์แล้ว ต่อมาเมื่อวันที่ 30 ธันวาคม 2523 นางน้อยกับนายนะ สิงห์ กู้เงินจำเลยไป 15,000 บาท โดยยอมให้จำเลยเข้าทำกินในที่พิพาทต่างดอกเบี้ยยเป็นเวลา 3 ปี โจทก์ไม่มีอำนาจฟ้องขอให้ยกฟ้อง ก่อนสืบพยาน โจทก์ถึงแก่กรรม นางหลักหรือหลัด พาหาร บุตรโจทก์ยื่นคำร้องขอเข้าเป็นคู่ความแทนโจทก์ ศาลชั้นต้นอนุญาต ศาลชั้นต้นพิจารณาแล้ววินิจฉัยว่าที่ดินพิพาทเป็นที่สาธารณสมบัติของแผ่นดิน สำหรับประชาชนใช้ร่วมกัน โจทก์ไม่มีอำนาจฟ้อง พิพากษายกฟ้อง ค่าฤชาธรรมเนียมให้เป็นพับ โจทก์อุทธรณ์ ศาลอุทธรณ์พิพากษายืน ให้โจทก์ใช้ค่าทนายความ (ชั้นอุทธรณ์) แทนจำเลย 700 บาท โจทก์ฎีกา ศาลฎีกาวินิจฉัยว่า "โจทก์นำสืบว่า ที่ดินพิพาทมีเนื้อประมาณ 10 ไร่ ตั้งอยู่หมู่ที่ 13 ตำบลลานบ่า อำเภอลือสัก จังหวัดเพชรบูรณ์ เป็นส่วนหนึ่งของที่ดินที่นางหลัก พาหาร บุตรโจทก์ยกให้โจทก์ หลังจากนั้นโจทก์ให้นางน้อยกับนายนะ สิงห์ บุตรและบุตรเขยโจทก์เช่าทำนา คิดค่าเช่าเป็นข้าวเปลือกปีโจทก์เช่าทำนา คิดค่าเช่าเป็นข้าวเปลือกปีละ 100 ถัง นางน้อยนายนะ ทำกินในที่พิพาทอยู่ 1 ปี ก็ให้จำเลยทำกินต่างดอกเบี้ยยโดยไม่ได้รับความยินยอมจากโจทก์แต่อย่างใด โจทก์ให้คนไปตามนางน้อย นายนะ มาจัดการในเรื่องนี้ บุคคลทั้งสองไม่ยอม และจำเลยไม่ยอมออกไปจากที่ดินพิพาท แต่กลับทำกินในที่ดินต่อมาอีก 2 ปี โจทก์จึงฟ้องคดีนี้ โจทก์ไม่เคยขายที่ดินพิพาทแก่นางน้อย นายนะ จำเลยนำสืบว่า ที่ดินพิพาทเป็นที่สาธารณประโยชน์สำหรับประชาชนใช้เป็นที่เลี้ยงสัตว์ร่วมกัน เดิมโจทก์เป็นผู้ครอบครองใช้ทำไร่นา ต่อมาเมื่อวันที่ 10 กันยายน 2522 โจทก์ขายที่ดินแปลงพิพาทให้นางน้อย นายนะ เป็นเงิน 90,000 บาท ตามเอกสารหมายเลข.3 และบุคคล

ทั้งสองได้เข้าทำกินในที่ดินแปลงดังกล่าวตั้งแต่บัดนั้น เมื่อวันที่ 30 ธันวาคม 2523 นางน้อย นายนะ ได้กู้เงินจำเลยไป 15,000 บาท แล้วทำสัญญามอบที่ดินพิพาทให้จำเลยและนายผินเลิศฤทธิ์ บุตรจำเลยทำกินต่างดอกเบี้ยมีกำหนด 3 ปี ตามเอกสารหมายเลข 1 และ 2 จำเลยและบุตรได้เข้าทำกินในที่ดินพิพาทตลอดมาโดยมีนางน้อย นายนะ เป็นผู้เสียภาษีบำรุงท้องที่ ตามเอกสารหมายเลข 4 ถึง 6 พิเคราะห์พยานหลักฐานโจทก์จำเลยแล้ว ข้อเท็จจริงรับฟังได้ว่าที่ดินพิพาทเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินสำหรับประชาชนใช้ประโยชน์ร่วมกัน เดิมโจทก์เป็นผู้เข้าทำกินระหว่างปี พ.ศ. 2522 ถึงพ.ศ. 2523 นางน้อย นายนะ สิงหะ เป็นผู้เข้าทำกินต่อจากโจทก์มา 1 ปี ต่อจากนั้น นางน้อย นายนะ ได้ยอมให้จำเลยทำกินต่างดอกเบี้ย ปัญหาวินิจฉัยตามฎีกาของโจทก์ว่า โจทก์มีอำนาจฟ้องขับไล่จำเลยหรือไม่ พิเคราะห์แล้วเห็นว่า ที่พิพาทเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดิน ผู้ใดห้ามสิทธิครอบครองและมีกรรมสิทธิ์ไม่ โจทก์ไม่มีสิทธิให้นางน้อย นายนะ สิงหะ เข้าตามที่โจทก์นำสืบการที่โจทก์ให้นางน้อย นายนะ สิงหะ เข้าจึงเป็นการมอบการยึดถือครอบครองให้แก่ นางน้อย นายนะ สิงหะ โจทก์ไม่ใช่ผู้ยึดถือที่พิพาท จึงไม่มีอำนาจฟ้องขับไล่จำเลยผู้ครอบครองที่พิพาทอยู่ ที่โจทก์ฎีกาโต้แย้งว่า ที่สาธารณสมบัติของแผ่นดินนั้น ราษฎรกับราษฎรด้วยกันแล้ว ย่อมยกการครอบครองขึ้นใช้ยันกันได้ว่าใครมีสิทธิดีกว่ากัน ศาลฎีกาเห็นว่า การยึดถือครอบครองสาธารณสมบัติของแผ่นดิน ไม่ก่อให้เกิดสิทธิใด ๆ แก่ผู้ยึดถือครอบครอง ผู้ยึดถือครอบครองหวงกันผู้อื่นได้ก็แต่ขณะที่ยึดถือครอบครองอยู่ เมื่อโจทก์มิใช่ผู้ยึดถือครอบครองแล้ว จึงไม่มีอำนาจฟ้องขับไล่ผู้ครอบครองได้ ศาลอุทธรณ์พิพากษาชอบแล้ว ฎีกาโจทก์ฟังไม่ขึ้น" พิจารณายินค่าฤชาธรรมเนียมชั้นฎีกาให้เป็นพับ.

องค์คณะ

อภิรักษ์ ปุษปาคม · พลิต นราลัย · ประวิทย์ ชัมภรัตน์

ข้อความคำพิพากษาเป็นของศาลฎีกา · ที่มาของข้อมูล: deka.supremecourt.or.th · <https://www.thaideka.online/deka/279/2530>